

B 37 (som vedtaget): Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Vedtaget af Folketinget ved 2. (sidste) behandling den 14. december 2001

Folketingsbeslutning

om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for den amerikansk ledede internationale indsats til bekæmpelse af terrornetværk i Afghanistan.

B 37 (som fremsat): Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Fremsat den 13. december 2001 af udenrigsministeren (Per Stig Møller)

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for den amerikansk ledede internationale indsats til bekæmpelse af terrornetværk i Afghanistan.

Bemærkninger til forslaget

I. USA har efter terrorangrebene den 11. september 2001 opbygget en bred koalition mod international terrorisme. Koalitionen har under ledelse af USA gennemført egentlige militære operationer i Afghanistan rettet mod Osama Bin Laden og hans terrornetværk, al Qaida, samt mod Taliban-styret. Danmark har konsekvent udtrykt støtte og solidaritet over for USA og andre lande i kampen mod den internationale terrorisme, herunder i forbindelse med indsatsen i Afghanistan. Danmark bør også være rede til at yde sit bidrag til de militære operationer i Afghanistan. Regeringen har derfor efter rådføring med Det Udenrigspolitiske Nævn meddelt USA, at Danmark er rede til at yde et militært bidrag til den amerikansk ledede militære indsats i Afghanistan. Det er i den forbindelse ligeledes blevet meddelt, at Danmark stiller sig åben over for eventuel anvendelse af et militært bidrag i en humanitær sammenhæng, og at et mindre bidrag fra de baltiske lande forsøges indarbejdet i det danske bidrag. USA har i den anledning anmodet Danmark om et konkret styrkebidrag omfattende specialstyrker, et C-130 transportfly med støttepersonel samt fire F-16 kampfly.

Bonn-aftalen af 5. december 2001 om Afghanistans fremtid, der endosseredes af FN's sikkerhedsråd ved resolution 1383 af 6. december 2001, omfatter indsættelsen af en overgangsadministration i Afghanistan i indledningsvis seks måneder fra 22. december 2001. I Bonn-aftalen anføres, at der vil gå nogen tid med at etablere en afghansk sikkerhedsstyrke, og at der i denne periode vil være behov for andre foranstaltninger på det sikkerhedsmæssige område. Aftalen opfordrer FN's sikkerhedsråd til at overveje at bemyndige hurtig indsættelse af en sikkerhedsstyrke i Afghanistan. På denne baggrund drøftes i FN's sikkerhedsråd en resolution om en multinational sikkerhedsstyrke.

Den igangværende amerikansk ledede militære indsats i Afghanistan og den multinationale sikkerhedsstyrke vil være to separate, men indbyrdes koordinerede operationer.

II. Umiddelbart efter terrorangrebene bekræftede FN's sikkerhedsråd ved resolution 1368 af 12. september 2001 retten til at udøve individuelt eller kollektivt selvforsvar i overensstemmelse med FN-pagtens artikel 51. Den 28. september 2001 fastslog FN's sikkerhedsråd endvidere ved resolution 1373, at terrorangrebene udgjorde en trussel mod den internationale fred og sikkerhed og bekræftede på ny retten til at udøve individuelt eller kollektivt selvforsvar. NATO-rådet fandt det den 2. oktober 2001 godtgjort, at terrorangrebene mod USA den 11. september 2001 var af udenlandsk oprindelse. I overensstemmelse med NATO's tidligere erklæring af 12. september 2001 anså man derfor terrorangrebene for omfattet af Washington-traktatens artikel 5. Dette betyder, at øvrige allierede, herunder Danmark, under udøvelsen af retten til individuelt eller kollektivt selvforsvar skal bistå USA med at tage de skridt, der er nødvendige til at genoprette og bevare sikkerheden i det nordatlantiske område. Dansk deltagelse i den internationale indsats til bekæmpelse af terrornetværk i Afghanistan, herunder en udsendelse af danske styrker i denne sammenhæng, sker på grundlag af den i FN-pagtens artikel 51 fastlagte ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar.

III. De militære operationer mod al Qaida og Taliban-styret ledes af USA's centalkommando, ved hvilken Danmark i lighed med øvrige koalitionslande har etableret et forbindelseselement. Et større antal lande har tilbudt USA konkrete militære bidrag til indsatsen i Afghanistan, men hidtil har de militære operationer i Afghanistan alene været gennemført af USA, Storbritannien og i mindre omfang Frankrig. USA har dog anmodet eller er i færd med at anmode en række af koalitionslandene om styrkebidrag. Nogle af disse styrkebidrag er under deployering til området i og omkring Afghanistan med henblik på at indgå i de fortsatte operationer.

Koalitionens operation ventes at fortsætte, indtil terrortruslen fra al Qaida og Taliban-styret er elimineret. Situationen i Afghanistan har udviklet sig hurtigere end forventet, idet Taliban-styret reelt har mistet magten i alle dele af Afghanistan. Operationerne forventes dog at pågå endnu et stykke tid, da der stadig resterer lommer med al Qaida- og Taliban-styrker, og sikkerhedssituationen derfor generelt er meget usikker. Strategien for koalitions militære operationer forventes fremover at omfatte nedkæmpelse af al Qaida- og Taliban-styrker i Afghanistan samt etablering af et sikkert miljø for den afghanske overgangsadministration og den humanitære indsats.

IV. Det danske militære bidrag til den fortsatte indsats mod terrornetværk i Afghanistan er sammenlagt med henblik på at indgå i alle dele af koalitions fortsatte operationer.

Et styrkebidrag omfattende et C-130 transportfly vil kunne indsættes til at løse lufttransportopgaver, herunder humanitær flytransport af nødhjælp. Styrkebidraget omfatter to flybesætninger, en jordbesætning, nødvendigt støttepersonel samt personel til pakning af gods mv., i alt ca. 75 soldater. Bidraget forventes stationeret på en base i Kirgizistan.

Et styrkebidrag på fire F-16 kampfly vil kunne indsættes i relevante former for luftoperationer, herunder til udpegning af mål og til fleksibel indsættelse mod styrker, der kan true et sikkert miljø i landet. Omfanget af støttepersonel vil afhænge af den opnåelige støtte på den base, hvorfra missionerne vil udgå, samt mulighederne for at samarbejde med allierede. Bidraget kan således få et samlet omfang på mellem 85 og 230 soldater. Bidraget forventes stationeret på en base i Tadjikistan.

Et styrkebidrag omfattende specialstyrker vil kunne indsættes med henblik på at gennemføre informationsindhentning og kan også indsættes i forbindelse med opfyldelse af indsatsens hovedformål. Omfanget af bidraget er afhængig af den endelige sammensætning og mulighed for støtte og samarbejde, men vil kunne omfatte ca. 100 soldater inklusive nødvendigt støttepersonel. Specialstyrkerne forventes indsat fra en base i Afghanistan.

Der er endvidere behov for mindre bidrag af stabs- og forbindelsespersonel til operationen. Dette personel skal indgå under USA's centalkommando, herunder også i eller omkring Afghanistan.

Der pågår for nærværende sonderinger med de baltiske lande om eventuel baltisk deltagelse i de danske bidrag.

Generelt forudses styrkebidraget udsendt i op til seks måneder, for specialstyrkebidraget dog indledningsvis tre måneder med mulighed for forlængelse i reduceret form i yderligere tre måneder. Fra amerikansk side har man anmodet om deployering af specialstyrker primo januar 2002, hvori- mod tidspunkt for indsættelse af flybidragene endnu ikke er meddelt.

Alle de nævnte bidrag forudses indsat i Afghanistan og vil operere under et robust mandat for magtanvendelse. Udover adgang til at anvende magt i selvforsvar, vil der også være adgang til i fornødent omfang at anvende magt til at gennemføre de pålagte opgaver.

For så vidt angår det udsendte personels retlige status under operationen kan det oplyses, at Danmark vil forhandle med relevante lande, herunder Kirgizistan og Tadjikistan, om indgåelse af statusaftaler.

Hensynet til den nødvendige operationssikkerhed, selvbeskyttelse og handiefrihed fordrer en vis fleksibilitet for så vidt angår sammensætning, omfang og tidsperspektiver for indsættelse af de danske militære bidrag.

Endvidere medfører hensynet til operationssikkerhed, til allieredes sikkerhed samt ikke mindst til personellet og pårørendes sikkerhed, at de operative detaljer ikke kan beskrives mere detaljeret eller offentliggøres.

Indsættelse af de danske militære bidrag i Afghanistan vil være forbundet med risiko. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer for nærværende, at den militærsikkerhedsmæssige trussel i Afghanistan mod hærenheder generelt vil være høj. Den militære trussel mod danske fly, som måtte blive indsat i missioner over Afghanistan, vurderes umiddelbart som lav til middel og kun at komme fra større eller mindre Taliban/al Qaida tilknyttede grupper, der råder over mandbårne missiler, luftværnsartillerisystemer og tunge automatiske håndvåben. Hvis sådanne grupper overflyves i lav højde, vurderes truslen at være høj. Truslen vil være afhængig af det konkrete indsættelsesområde.

De danske styrkebidrag består af fastansat personel, hvis uddannelse, erfaring og motivation er på højt niveau. Styrkebidragene råder over fuldt moderne udrustning, herunder personlig udrustning. De danske flybidrag er udstyret med en høj grad af selvbeskyttelseskapacitet mod bl.a. mandbårne missiler. Med personellet uddannelse og træning, materiellets beskaffenhed samt iagttagelsen af nødvendige procedurer vil der blive taget de bedst mulige forholdsregler over for mulige faremomenter, hvorved personellet ydes den bedst mulige beskyttelse.

V. Adgangen til magtanvendelse for danske militære styrker, der stilles til rådighed for den internationale indsats til bekæmpelse af terrornetværk i Afghanistan, foreligger i medfør af FN-pagtens artikel 51 om selvforsvar. En sådan adgang til magtanvendelse er bekræftet af FN's sikkerhedsråd i resolutionerne 1368 af 12. september 2001 og 1373 af 28. september 2001.

VI. Regeringen finder, at Danmark fortsat bør yde sit solidariske bidrag til den internationale indsats mod terrorisme og imødekomme anmodningen fra USA om et konkret dansk styrkebidrag. Terrortruslen mod den internationale fred og sikkerhed skal imødegås med alle nødvendige midler, herunder militære bidrag.

En samlet dansk bidragspakke, der omfatter det humanitære område og genopbygning samt militære bidrag, vil udgøre et klart signal til omverdenen om fortsat dansk støtte til den internationale indsats mod terrorisme. Regeringen agter derfor at supplere det militære bidrag med et betydeligt dansk humanitært bidrag på foreløbigt 110 mio. kr. i 2002 samt et årligt bidrag på op til 100 mio. kr. de næste 4-5 år til genopbygning af Afghanistan.

VII. Udøvelsen af selvforsvar i medfør af FN-pagtens artikel 51 indebærer mulighed for militær magtanvendelse i forbindelse med de danske enheders deltagelse i den internationale indsats. Det betyder, at der kan blive tale om anvendelse af magt af en karakter, der falder inden for Grundlovens § 19, stk. 2. Folketinget anmodes derfor om at meddele sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for den amerikansk ledede internationale indsats til bekæmpelse af terrornetværk i Afghanistan. De danske styrker indsættes efter anmodning fra USA's regering.

Regeringen vil løbende vurdere det danske bidrags sammensætning med henblik på at bistå USA i en effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at justere bidraget væsentligt, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i opgavernes karakter, herunder ændring af operationsområdet, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

Udgifterne forbundet med udsendelse af ovennævnte bidrag vil afhænge af bidragenes endelige sammensætning og mulighederne for støtte og samarbejde, men vil kunne indebære udgifter i størrelsesordenen 200 mio. kr. for en seks måneders udsendelse.

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).

Ordførere: (1.beh) Ulrik Kragh (V), Mogens Lykketoft (S), Peter Skaarup (DF), Helge Adam Møller (KF), Villy Søvndal (SF), Morten Helveg Petersen (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Jann Sjursen (KRF).

Efter 1.beh henvist til Forsvarsudvalget (FOU).

Afstemning:

Beslutningsforslaget vedtaget med 101 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KRF) mod 11 (SF, EL, Thomas Adelskov (S) og Lissa Mathiasen (S)).

- Uddrag af bilag 26 -

[...]

Spørgsmål nr. 13:

"Ministeren anmodes om at oplyse, hvilken retslig status de udsendte danske styrker har i tilfælde af tilfangetagelse, både i Afghanistan, Kirgizistan og Tadjikistan."

Svar:

Med Kirgizistan og Tadjikistan vil der blive indgået statusaftaler (jfr. besvarelsen af spørgsmål 14) Disse aftaler vil bl.a. regulere spørgsmålet om jurisdiktionskompetence, og fra dansk side vil man lægge stor vægt på, at Danmark får fuld jurisdiktion over de danske soldater i de pågældende lande.

For så vidt angår Afghanistan vil det folkeretlige kompleks af normer til regulering af væbnede konflikter og beskyttelse af konfliktenes ofre, herunder 3. Geneve-konvention om behandling krigsfanger, finde anvendelse. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 48.

[..]

Spørgsmål nr. 48

"Ministeren bedes redegøre for det udsendte personels retslige status, herunder hvis danske soldater skulle blive tilfangetaget af fjendtlige styrker."

Svar:

Det udsendte personels retslige status vil i Tadjikistan og Kirgizistan blive reguleret ved såkaldte statusaftaler jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 14.

Hele det folkeretlige kompleks af normer til regulering af væbnede konflikter og beskyttelse af konfliktenes ofre (tilfangetagne modstandere, de syge og sårede samt civilbefolkningen) aktiveres, så snart en væbnet konflikt er en realitet – uanset konfliktenes baggrund. Det afgørende er, at parterne i en sådan konflikt lever op til de regler og sædvaner, der er udviklet med henblik på især at begrænse de lidelser, der er forbundet med militær magtudøvelse.

I den aktuelle situation gælder, at dem, der deltager i den amerikanske ledede indsats i Afghanistan, selvsagt er omfattet af – og skal overholde – de gældende regler for væbnede konflikter. Endvidere gælder, at danske såvel som andre kombattanter er beskyttet af Genève-konventionerne.